

تریاک با چاشنی سرب

مسمومیت با تریاک آلوده به سرب همچنان ادامه دارد

تریاک جان گیر

رضا عبادی زاده

آمار دقیقی اگرچه از مسمومیت بر اثر استعمال تریاک آلوده به سرب در دست نیست اما شواهد نشان می‌دهد که این نوع مسمومیت همچنان ادامه دارد. دی‌ماه سال گذشته بود که تعداد موارد مسمومیت با سرب ناشی از استعمال تریاک افزایش پیدا کرد به طوری که گفته می‌شد بیش از دو هزار نفر در کشور در سال ۹۴ به این دلیل به بیمارستان مراجعه کردند. در استان کرمان هم که همواره اعتیاد به مواد مخدر یکی از معضلات اصلی بوده، چندین مورد مسمومیت دیده شد به طوری که خرداد ۹۵ روزنامه آرمان خبر داد که این مشکل در مناطق شرق کشور و به ویژه در شهر کرمان مشاهده می‌شود.

تزدیک به ۳۰ نفر در کل کشور جان خود را از دست داده‌اند. وی در پاسخ به اینکه آیا در کلینیک تحت مدیریت شما در یک سال گذشته به چنین موردی برخورد

ویژگی‌های ندارد تا به محض مشاهده آن به پزشک مراجعه شود. آن هم به این دلیل که اندازه‌گیری سرب خون جزو آزمایش‌های متداول خون نیست و پزشکان آن

تریاک موجود در بازار ممکن است دارای آلودگی با سرب باشد چرا که قاچاقچیان با مقاصد سودجویی و سنگین تر شدن تریاک این فلز را به آن می‌افزایند. افزودن سرب به هروئین، اوپیوم و آمفتامین‌ها به منظور افزایش وزن این فرآورده‌ها نیز می‌تواند رخ دهد. دسترسی آسان، وزن و چگالی بالا و قیمت پایین سرب می‌تواند از دلایل این موضوع باشد.

سرب عنصر شیمیایی می‌باشد که مسمومیت با آن در اثر جذب پوستی و یا مصرف خوراکی آن به وجود می‌آید و بر روی مغز، دستگاه عصبی، دستگاه گوارش و خون اثر می‌گذارد.

دوز کشنده ی سرب ۰/۵ گرم می‌باشد و نیمه عمر آن در استخوان ۳۲ سال و در کلیه‌ها ۷ سال است. جدی ترین آثار سمی سرب ناشی از اثر آن بر روی مغز و دستگاه عصبی محیطی است. سطح سرب مغز و کبد ممکن است ۵ تا ۱۰ برابر سطح خونی باشد.

هرچند میزان دریافت سرب بستگی به مقدار سرب افزوده شده به تریاک دارد و مقدار دقیق و درصد مشخصی ندارد اما اگر یک معتاد بخواهد یک گرم تریاک مصرف کند، حدود ۵۰۰ میلی گرم (نیم گرم) سرب به بدنش وارد می‌شود بدن انسان روزانه به سه میلی گرم سرب نیاز دارد بنابراین میزان سربی که وارد بدنش می‌شود ۱۵۰ برابر بیشتر از حد معمولی می‌شود. ، که این موضوع بسیار خطرناک است، در نتیجه در بیماران مصرف کننده تریاک که علائم درد شکم، یبوست، کم خونی و بی حالی دارند لازم است آزمایش سطح سرمی سرب جهت تشخیص مسمومیت با سرب انجام شود. در صورتی که تریاک و دیگر مواد مخدر سرب داشته

باشد برای مادرانی که نوزاد شیرخواره دارند به مراتب بسیار خطرناک تر است تا حدی که اعلام شده برای این کودکان و نوزادان ۶ برابر خطرش بیشتر است.

علائم مسمومیت با سرب:

شامل مسمومیت **حاد و مزمن** می باشد.

در نوع **حاد** مواجهه با سرب بالا از طریق دستگاه گوارش یا تنفس منجر به:

- احساس و طعم بوی فلز در دهان

- گرفتگی عضلانی، درد مفاصل، درد عضلات دست و پا

- دردهای شکمی و کولیکی و یبوست: دردهای شکمی شدید، همراه با تهوع، استفراغ و مدفوع خونی

- خستگی، حواس پرتی، سردرد، گیجی، کاهش سطح هوشیاری، کما، صرع، التهاب عصب بینایی و بی خوابی تشنج و نقص دستگاه عصبی، مسمومیت مغز، بروز عقب ماندگی ذهنی در کودکان، انسفالوپاتی به دلیل بالا رفتن مقادیر سرب در بدن (که در کودکان شایع تر است)

تماس طولانی مدت با سرب ممکن است منجر به نارسایی مزمن کلیه، نقرس، و تشکیل یک خط سربی (آبی تیره) بر روی بافت لثه گردد. آسیب مغزی، اختلالات دائمی (عقب ماندگی ذهنی، اختلالات تشنجی، کوری، ضعف عضلانی) ممکن است بروز کند. اغما، مرگ، سقط جنین و فشار خون بالانیز ممکن است رخ دهد.

معتادان به تریاک خوراکی با بلعیدن مقادیری از این مخدر آلوده به سرب با مشکلات جدی از جمله **دل دردهای شدید**، بروز کم خونی، رسوب سرب در استخوان ها و **دردهای شدید مفاصل، زخم و خارش در پوست** و اندام ها مواجه می شوند و در برخی موارد **عوارض عصبی و فلج از ناحیه مچ دست و پا** نیز مشاهده شده است. این که مصرف خوراکی منبع آلودگی است، به این معنی نیست که در مصرف تدخینی این تریاکها منجر به مسمومیت نمی شود، چرا که مواردی از مسمومیت ناشی از مصرف تدخینی تریاک هم گزارش شده است، اما مصرف خوراکی تریاک به دلیل این که جذب گوارشی بالایی دارد، عوارض و علائم مسمومیت هم خیلی سریع نمایان می شود، اما در سایر شیوه های مصرف در زمان طولانی تری علائم مسمومیت بروز می کند.

تشخیص مسمومیت با سرب :

آزمون های تشخیصی ممکن است شامل آزمایش های خون و ادرار برای اندازه گیری سطح سرب، عکس استخوان ها و شکم برای دیدن رسوبات احتمالی سرب در این نواحی باشد.

درمان مسمومیت با سرب :

درمان مسمومیت با سرب شامل شست و شوی معده، القای استفراغ، تجویز مانیتول یا کورتون در صورت ادم مغزی، استفاده از پادزهر هایی نظیر دیمرکاپرول، سوکسیمرو، EDTA و دیالیز در صورت اختلال عملکرد کلیوی می باشد.

گزارش یک مورد مرگ ناشی از مسمومیت در اثر مصرف تریاک آلوده به سرب : (برگرفته از مقاله ی منتشر شده در سال ۱۳۸۳)

متوفی مردی ۲۷ ساله، مجرد، کارگر کارگاه لوله سازی که دارای سابقه مصرف دخانیات و تریاک بود. متعاقب مصرف تریاک دچار بی قراری و کاهش سطح هوشیاری شده و به بیمارستان منتقل گردید. در بدو ورود به بیمارستان دچار تشنج و اختلال عملکرد قلبی - تنفسی گردیده و تحت اقدامات احیا قلبی - ریوی و انتوباسیون قرار گرفته و در بخش مراقبت های ویژه بستری شد.

با توجه به حالات بالینی و سابقه مسمومیت با سرب در ۳ ماه قبل احتمال مسمومیت مجدد با سرب در وی مطرح شد که برای تشخیص، نمونه خونی بیمار از نظر سرب مورد آزمایش قرار گرفت و نتیجه آزمایش بیانگر وجود مقادیر بالای سرب در خون بوده است. بعد از ۳ روز از بستری شدن علیرغم اقدامات درمانی و درمان با عوامل شلاته کننده، بیمار فوت می کند. با توجه به سابقه و شغل بیمار و در جهت رد احتمال بروز مسمومیت شغلی، باقی مانده تریاک مصرف شده توسط متوفی جهت بررسی از نظر وجود ناخالصی سرب به آزمایشگاه سموم فلزی بخش سم شناسی سازمان پزشکی قانونی کشور ارسال گردید، که در آزمایشات انجام شده به روش اسپکتروفتومتری جذب اتمی در نمونه تریاک ۵,۶۸ درصد سرب یافت گردید.

با توجه به وجود سرب در خون متوفی و وجود سرب در نمونه تریاک مصرفی می توان چنین نتیجه گیری نمود که مصرف تریاک آلوده باعث بروز علائم و نشانه های مسمومیت حاد ناشی از سرب گردیده است از این رو لزوم توجه و شناسایی ناخالصی های موجود در مواد مخدر جهت اتخاذ تدابیر درمانی در حین بروز مسمومیت ها اجتناب ناپذیر است.

مرگ ناشی از مسمومیت حاد با سرب در فرد معتاد به تریاک : گزارش موردی

آقای ۴۱ ساله افغانی معتاد به تریاک که حدود ۱۵ سال سابقه اعتیاد داشته، با درد شدید شکم که بیشتر در ناحیه اپیگاستر متمرکز بوده به همراه تهوع و استفراغ و ضعف و بی-حالی و همچنین درد استخوانی و یبوست شدید به بیمارستان مراجعه نموده است. بیمار در اورژانس بستری شده و اقداماتی برای وی صورت میگیرد که متأسفانه بیمار فوت میکند. در آزمایش خون به روش ولتامتری پلاروگرافی ۱۶۳۲ میکرو گرم در دسی-لیتر سرب یافت گردیده است علت فوت نامبرده مسمومیت با سرب و عوارض حاصله تعیین شد.

منابع :

-مجله ی پزشکی قانونی ایران

-مسمومیت ،دکتر حجت اله اکبر زاده پاشا

[/https://persianlab.com-](https://persianlab.com-)

<https://caringforkids.cps.ca>

گردآوری: خانم دکتر فاطمه سوقندی
کارشناس اداره نظارت بر دارو و فرآورده های بیولوژیک

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی نیشابور